

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
S.A. — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Frământările „Astrei”

Bătrâna noastră asociație culturală dela Sibiu a încercat în timpul din urmă o vădită și simțitoare scădere a prestigiului său de altădată. Mai bine decât oricine a simțit-o aceasta însăși conducerea ei și astfel a fost numai firesc ca această conducere să caute mereu și pe toate căile o reînviere a ei în vechile cadre de îndrumătoare cu autoritate pe terenul culturii noastre naționale.

Acesta a fost scopul mărturisit al convocatelor neoficiale, convocate de d. Vasile Goldiș, președintele „Astrei”, la Sibiu pe zilele de 24—6 Aprilie c. El a fost subliniat și în cuvântul său de deschidere, care — după o apreciere puțin măgulitoare a activității mai recente a „Astrei”, — a socotit că trebuie să prezinte situația ei într-o lumină atât de nefavorabilă, încât numai „competențele cele mai ilustrate ale generației noastre”, pot să-i mai împrumute elixirul necesar pentru o viață onorabilă și vrednică de gloria trecutului său. Ba, d. Goldiș a mers chiar mai departe și, vorbind de o „drăcească dihonie ruinătoare”, a atins, fără nici un incunjur și rana de pe urma căreia crede că suferă „Astra”: „catenele servituzii moderne organizate în cadrele organumtelor partide politice”.

Diagnoza a fost bine făcută. Ea stăruia, vie și palpitantă, în mințile tuturor și e sigur că dacă d. Goldiș n'ar fi venit cu afișarea ei, s'ar fi găsit cu siguranță alții s'o facă. Toată lumea știe acum, că în afară de diminuarea firească ce-a atins prestigiul „Astrei” prin noua situație creată de întregirea neamului și a hotarelor țării, interesul membrilor și a întreg publicului românesc dela noi a scăzut față de ea mai ales pe urma aventurării în arena politice militante a însuși președintelui ei. Și cum această inimixtiune în „drăceasca dihonie ruinătoare” s'a făcut după asigurări contrare foarte categorice, președintele „Astrei” este, după părerea noastră, în primul rând înnoțat de frământările cari ating azi, atât de grav, venerabila noastră asociație culturală.

A dovedit-o aceasta chiar și consfătuirea dela Sibiu, din care aderenții politici ai dlui Goldiș — veniți în număr considerabil — erau pe-aci să facă, prin moțiunea „circumcisă” (vorba „Curentului”) a fostului ministru I. Lupăș, o manifestare politică atât de supărătoare, încât acest „parlament cultural” din săptămâna luminată a Sibiuului ar fi ajuns în adevăr istoric, dar în alt sens, decât acela pe care l-a afișat d. Goldiș.

Alături de toți oamenii de bine ai țării, o spunem deci și noi, cu pâr. canonic Roșianu — reprezentantul mitropoliei noastre la Sibiu —, că poate orice schimbare de statute, și alte paliative ineficace, refacerea încă posibilă a „Astrei” nu poate veni decât pe urma „unei revizuirii a conștiințelor”, sau pe românește: prin abdicarea dela orice veleități politice în cadrele „Astrei”.

Fără asta, n'are să rămână din toată „Astra” noastră, atât de venerabilă, decât: trecutul ei glorios. Dar asta nu-i iertat să se întâmple! (ar).

Vechi și noue

Scăpărări fugare — Pedagogie bogată în roduri de viață — Un „necredincios” sui generis și rătăcirile altora — Câteva realități înălțătoare

de prof. DUMITRU NEDA

Vorba sfântului Pavel: trece chipul lumii acesteia. Vedem par'că cu ochii cum sboară, una după alta, fără încetare, clipe de bucurie, ceasuri de durere, zile de praznic, crâmpiele senine sau tulburi de viață trăită, trecută. Refacem icoana, retrăim impresiile sărbătorilor, din cadrele de lumină a cărora abia ne-am desfăcut, ascultându-le tăcuți, primitori, povețele, învățămintele. Floriile. Joia mare. Vineria Patimilor. Ziua învierii. Dumineca Tomii. Înșiră-te mărgărite...

Poposim pușintel, în pofida vremii care trece, la scăpărătorul film fugar, zărit mai la urmă. E așa de mare!

Trebuia s'o pățiască Domnul și asta: unul din învățăceii săi să rămână drept prototip al celor îndărătnici și zăbavnici cu inima a crede până și mărturia cea mai limpede, cea mai bine „documentată”, cea mai îndreptățită a fi primită fără discută. De numele Geamănului e legat indisolubil, în conștiința creștinătății, epitetul cu rezonanțe așa de puțin creștine: necredinciosul. Pricepători și nepricepători în tr'ale Legii și ale Scripturii, cunosc cu toții porecla aceasta schimbată în renume. Ba unii merg în nepriceperea păcătoșeniei lor chiar până la a-și făuri un fals titlu de mândrie dintr'o presupusă înrudire sufletească cu apostolul refractar oricăror sugestii potrivnice îndoielii ce-l copleșise.

Nu lăudăm cerbicoșia săptămânii de sbucium. Dar nu uităm nici îndrăzneala eroică-bărbătească a trecutului nu tocmai depărtat, când, în momentele de grea cumpănă a hotărârii: să se expună Domnul primejdiei de moarte, înfruntând ura dușmanilor, și făcând cu orice rizic calea plănuită întru învierea lui Lazar, ori să nu se expună? Toma e acela care rostește, apăsător, cuvântul grav până la sublim: Să mergem să murim și noi cu El! Dovada acestei alipiri necondiționate, gata de jertfa supremă, nouă ne scapă din vedere totdeauna, decât ori osândim acest învățacel dintr'o bucată. N'a scăpat însă și Măestrului ce ține seamă de toate celea trecute și desprinde din ceața viitorului toate celea ce vor să fie. Încăpăținatul săptămânii luminate are o inimă de aur, pe lângă toată asperitatea firii sale colțuroase, dar fără ascunzături. Mântuitorul știe acest lucru mai bine ca oricine și în lumina fericitoare a biruinții sale pare că devine și mai plin de duloasă gingășie, de înțelegătoare milostivire față de slăbiciunile, în cari nu este rea voință. Tout comprendre c'est

tout pardonner (A înțelege toate, înseamnă a ierta toate).

Dumnezească pedagogie! Faptele vin să verifice eficacitatea tratamentului aplicat. Strigătul credinții străbătute de floriile pocăinței și a iubirii: Domnul meu și Dumnezeul meu! va traversa veacurile creștine, vestind adevărul învierii, vărsând balsamul mângâierii în suflete cernite, în inimi zdrobite. Tot odată dându-ne și o indicație prețioasă: pastorația de bănuielei, învrăstată cu ciomăgeli (fie și numai verbale), nu-i char de fel în spiritul Păstorului celui mare. Mai ales că-s rari de tot cazurile când să ai de furcă cu reavoință consumată ca aceea a cărturarilor și fariseilor și nu-i nici un caz când tu să vezi în conștiințele altora cu supramenească pătrundere și siguranță a Cuvântului întrupat, — temeuri puternice de a te feri să faci apostolie cu foc și cu sabie între ai tăi, ca și între cei ce petrec într'altă turmă, sau cântă la altă strană.

Câte neînțelegeri nici nu s'ar mai putea isca, câte hărțuiele și desastre nu s'ar încunjura, dacă ar fi înțeles și urmat mai bine gestul divin al celui Inviat din morți.

Toma și necredincioșii vremurilor ce-au urmat — ceriu și pământ. El dorește cu toate fibrele ființei sale înfrigate, să vadă adevărul și, după ce vede, crede. Ciracii lui presumptivi nu doresc să vadă și chiar și ceace vad, ori ar putea să vadă, nu vreau să creadă. Renan o spune și criticiștii și criticaștii necredincioși, de toate nuanțele, țin drept dogmă principiul de mănecare: Suprafirescul trebuiește exclus a priori ca ceva imposibil și deci inexistent (l'essence de la critique est la négation du surnaturel). Numai premiând aceasta ar fi să se facă „știință”.

Halal de cuvântul ce va spune o știință clădită pe asemenea temelii! Roadele criticismului de pânura aceasta s'au vădit și se vădesc mereu în filosofie, istorie, științele naturale, sociologie; în viața colectivităților și a singuraticilor. Scepticism, agnosticism, raționalism, modernism, materialism, sensualism, bolșevism, anarhism e numele lor. Marele cimitir al vremii e supraîncărcat de morminte ce ascund jertfele fără număr ale Moloehului întunecat, botezat cu nume, care de care mai frumos sunătoare.

Cunoaștem hidra cu multe capete și o perhoreșcăm. Nu poartă semnele ucenicului primitor de adevăr și gata să-și bată pieptul căindu-se de a fi greșit, îndată ce o cercetare

serioasă i-a lămurit rătăcirea de pân'aci în ce-i privește îndoielile și neîncrederea. Biserica Domnului n'a încetat nici când să tragă vâlul ipocriziei de știința cu nume mincinos — Syllabus-ul, Index-ul, fulgerile atâtor enciclice sunt tot atâtea dovezi —, demascând lumii binecredincioase otrăvurile pierzătoare servite în pocale aurite, în cântece de sirene.

Toma, apostolul pocăit, nu poate fi învocat ca mare măestru al mestecătorilor de venin! Prăpastia între el și aceștia e adâncă foarte. Nici o dialectică nu o va trece. Nici o sofistărie nu va putea isbuti să ciopliască din el un desiluzionat blazat, un spirit înăcrit, o harfă sdrobotită, o cobie rea, ce deșartă în volbură vorbelor prisosul pestilențial al unei inimi putrede ce nu mai poate crede în nimic. Toma e tipul sufletului sănătos ce așteaptă cu încordare chiar și în învălurarea clipei, sosirea ceasului mare, lumina căruia va da o directivă nouă vieții sale întregi, cum se și întâmplă a opta zi dela slăvita înviere, când cu mărturisirea aceea mișcătoare de credință vie, nestrămutată. „Dein ganzes Herz erkenn' ich dran — kein anderer hätte so getan“. Toma nu-i nici farsor, nici flecar. El prinde lucrurile din partea lor reală, serioasă ca viața și ca moartea. Tocmai de aceea vorbește așa cum îl auzim că vorbește: nemeșteșugit, neciselat, dar sincer. Cu o sinceritate spontană, strivitoare, ca nemărginirea perspectivelor ce întrevede în strălucirea faptului adastat și verificat de el însuși mai presus de orice îndoială.

Piazele rele, cari și după ce a înviat Domnul, cari și după douăzeci de veacuri de lupte și biruințe ale bisericii tot mai cobesc a neîncredere în trăinicia acestei biserici, în viabilitatea instituțiilor ei, în isbânda idealurilor ei, pe tărful vieții sociale și individuale, pretutindenea sub soare și până la sfârșitul veacurilor —, piazele acestea rele să piară dintre noi cum piere fumul! Toma a văzut pe Domnul înviat și a crezut cuvântului său: **Indrăzniți, eu am biruit lumea! A luptat sub**

steagul Stăpânului până la moartea-i de mucenie, ducând, celor dornici de ea, vestea cea bună, întărind credința, ridicându-se deasupra vrăjmașilor sufletului său, păstrând nestins focul sacru al încrederii în biruința finală a cauzei sfinte ce reprezintă, îmbărbătând pe toți să lupte lupta cea bună cu statornicie, — procedură diametral opusă procedurii cobiilor rele, cari îmbrăcate în mantaua „prudinții“ clădite pe calcule omenești, samănă descurajere, paralizază avânturi, înăbușă inițiative,ucid ideale. Pentru aceștia orice strădanie întru a câștiga pe frații rătăciți pentru refacerea unității religioase cu Roma este o utopie; pentru aceștia orice încercare de reînviere a vieții monahale la noi e o aberație, sufletul românesc, după dâșii, fiind ogor sterp pentru așa ceva; pentru aceștia năzuințele de a turna spirit viu, activ-creștin în cadrele noastre răsăritene sunt eforturi osândite eșecului a priori; pentru aceștia multe sunt cu puțință aiurea, nimic sau aproape nimic la noi, fie vorba de presa bună, fie vorba de organizații sociale-morale, călugărești sau mirenești.

Să ne ferim, în calea vieții noastre, de molimele menționate! Noi avem lipsă de sufletul lui Toma apostolul, de spiritul vieții râvnitoare tot înspre mai sus, iar nu de duhul distrugerii, de ademeneli ce răsbat dinspre genunile neantului.

Adunarea generală a societății Sf. Unire. În 26 Aprilie c. s'a ținut, aici în Blaj, a treia adunare generală a societății noastre de editură „Sf. Unire“, prezidată de pâr. *Dr. Nicolae Brînzeu*, canonic la Lugoj.

Numărul, abia suficient pentru ținerea adunării, al celor de față și interesul scăzut față de discutarea problemelor importante și interesante schițate în vorbirea de deschidere, n'au fost decât un ecou al lipsei unei activități mai febrile din sinul societății. Capitalul adunat zace în cea mai mare parte (peste un milion de Lei) în bancă, iar cel investit în editurile tipărite, mult puțin la întâmplare, în

toate părțile, este prin cele rafturi de librării și aceasta din cauza lipsei unei propagande mai susținute pentru desfacerea lor. Se impune deci ca ceice stau în fruntea societății să cerceteze a realiza cât mai deplin nădejile mari puse în ea de clerul întregii noastre provincii bisericești: prin o serie de edituri bine alese, frumoase și la fel tipărite și răspândite cu toată grija ce se cere pentru acest bun comun al tuturor membrilor ei.

Adunarea generală a aprobat gestiunea trecută și a întregit Consiliul de administrație cu pâr. canonic *Dr. Victor Bojor* dela Gherla iar în Consiliul de cenzori a ales ca membri noi pe pâr. protopop *Ion Ienea* dela Orăștie și pe pâr. *Alexiu Pop*, director-contabil la Adm. centrală capitulară din Blaj.

Un apel al Maiestății Sale Regina Maria. Abia întoarsă în țară din călătoria ce-a făcut prin Egipt și alte părți ale Răsăritului M. Sa Regina Maria a lansat un inimos apel prin care cere daniile tuturor pe seama copiilor ocrotiți de societatea „Principele Mircea“, pe care o patronează.

Apelul mănecă din constatarea dureroasă că mortalitatea copiilor este la noi foarte mare „Stăm — spune M. Sa Regina — în fruntea țării din Europa în privința numărului nașcuților; dar stăm, din păcate, tot în fruntea numărului copiilor cari se sting în fragedă vârstă aproape jumătatea morților într'un an sunt copii nevinovați până la 5 ani. Mor de mizerie mor de neglijare; mor din neștiința mamelor cari le închid ochii frângându-și mâinile, scăldându-i în lacrimi“. Se insistă apoi asupra datoriei creștinești, umane și naționale, ce-avem cu toții față de acest rău nespun de păgubitor pentru trăinicia neamului. „Lăsăm copiii să moară cu zile — spune mai departe Regina — săpăm cu mâinile noastre surparea din temelie a țării. Sub dărâmături însă se vor chinui și copiii copiilor voștri“.

Obolul se cere dela toți „tineri și bătrâni nevoioși ori bogăți“, după puterea fiecăruia

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

O jertfă a datoriei

Din amintirile cunoscutului scriitor maghiar *Dózsa Endre* *)

În numărul 62 din acest an al ziarului clujan „Kéleti Ujság“, domnul *Dózsa Endre*, pe vremuri primpretor al Tecei, mai apoi suprefect al Clujului, publică o amintire duiosă din anii 1890—95. Ea privește lupta dărză, ce s'a dat, pe vremuri, pentru susținerea școlii românești, și fiindcă documentul acesta, deosebit de prețios, ni-l dă celce a purtat, din oficiu, lupta pentru înfriparea școlii de stat maghiare, găsim că e potrivit să reținem aici o parte dintr'insul. E de o deosebită duiosie sacrificiul vieții, cu care protopopul de atunci, *Alexandru Augur*, plătește biruința culturii românești.

Dupăce povestește înființarea Cazinou-lui din Teaca, merit să înfrățească pe intelectualii celor trei popoare din Ardeal, autorul continuă amintirile sale pe cum urmează:

Pe cât de pașnic trăiam împreună, în prietenia cea mai plăcută, în Cazinou și în viața privată și discutam în deplină înțelegere interesele comune ale celor trei națiuni ardelenene, cu aceeași voință tare ne-am apucat — fiecare în slujba sa — de munca menită să desvolte cultura poporului. Și aceasta, nu cu dușmănie ca protivnici, ci într'o nobilă rivalizare, nizuindu-se fiecare să întreacă pe celalalt. În această muncă m'am ciocnit cu protopopul greco-catolic *Alexandru Augur*, care, pe lângă o concepțiune superioară, avea, ca și mine, un puternic sentiment național.

*) Traducerea lor ne-a făcut-o d. A. C. *Albinus*. N. R.

Forul superior mi-a ordonat să înființez în satul învecinat Pinticu o școală de stat. În aceeași vreme, și *Alexandru Augur* a primit porunca Blajului de a construi școala confesională.

Porunca e poruncă. Pe atunci eram obișnuși să ne supunem forurilor superioare. Deci am convocat adunarea reprezentanței comunale în Pinticu. Am chemat la adunare pe medicul plășii, pe notarul cercual, tutorul public, inginerul comunal, directorul veterinar al plășii și pe Jidovul plășii, adică pe acel cetățean cu referințe religioase nereglementate care, în calitate de arendaș al regalelor, avea în fiecare comună, ca cel mai mare contribuabil, drept de vot. Ce e drept, viriliștii și aleșii români s'au împotrivit, dar, față de școala confesională românească în ruină, a fost ușor să dovedesc avantajul unei școli de stat cu limba de propunere româno-maghiară, care nu cerea poporului aproape nici un sacrificiu bănesc. Totuș abia am reușit să asigur o majoritate de câteva voturi pentru a cere înființarea școlii de stat. Apoi, procesul verbal s'a înaintat Comisiei administrative și de acolo Ministerului. Chestiunea s'ar fi aranjat în acest chip, dar a trecut zi după zi și numai după luni au fost retrimise scrisorile cu întrebarea: cine va îngriji de vărul, încălzirea și luminarea școlii? Școala încă nu era nicăiri, dar trebuia vărută, încălzită și luminată.

A fost trebuință de noi ședințe și votări; contra acestor hotăriri s'au făcut remonstrații și recursuri; dosarul se tot măria, dar chestiunea rămânea baltă. Iar în această

vreme, *Alexandru Augur* a mers la Pinticu a rostit acolo câteva cuvântări admirabile electrizând poporul; i-a mărit spiritul de jertfă a început să curgă banul, a sosit ajutor Blajului; oamenii au luat asupra lor munca cheltuielilor, iar protopopul a cumpărat din bășii lemne de construcție din pădurea Telek ană din Posmuș; țiganii din Teaca au lucrat 60 mii de cărămizi, pe care le-au ars cu creștile și surcelele lemnurilor de construcție aduse din Posmuș. Muncă febrilă în toate părțile. Pe reșii se ridicau din ce în ce, și în vremea noi, guvern și comisie administrativă, discutau vărul, încălzirea și luminarea, noua școală românească greco-catolică sta gata, cu două mari sale de învățământ și cu cvartir învățătoresc, având pe frontal inscripția cu litere aurite: „Școala confesională română greco-catolică“. Acum, contrar voinței poporului, conform concepției maghiare de atunci, nu mai putea fi vorba de școală de stat. Căci 90 procente din locuitorii satului erau Români curați respectiv Sași romanizați.

Medicul, tutorul, veterinarul, Jidovul plășii toți am căzut pe urma tenacității unui bărbat puternic din pricina nepăsării noastre provinciale. Aceste rivalități, să fi fost biruința din partea oricui, nu perturbau armonia prietenă nească a jour-fixelor. Ceeace nu ne-a reușit nouă, Maghiarilor, în Pinticu, ne-a reușit lui Iuda, unde s'a clădit, alături de școlile confesionale săsească și română, o școală de stat de tot modernă, la care alergau din tot ținutul să învețe ungurește. Tot aci, s'a edificat și biserica nouă, cu stea în vârful turului.

Dar apelul se îndreaptă, evident, mai ales către cei înstăriți, cărora li-se aduce aminte, că „ceice se vor chinui mâine, din nepăsarea noastră de acum, ne vor blestema amar, ca pe unii cari n'au înțeles că prin prezent se sigură viitorul“.

Scăpând copiii dela moarte, înlățurați slăbirea neamului! Deci — spunem și noi cu Regina —: Dați-le cu toții obolul vostru!

După Costești

— Câteva din învățămintele nenorocirii —

Cunoaștem cu toții nenorocirea dela Costești. În legătură cu această nenorocire s'a dat din partea S. Sale patriarhului-regent o scrisoare cerculară adresată întregii biserici ortodoxe române, în care se iau o seamă de măsuri pentru prevenirea unor noi primejdii similare, măsuri cari e bine să fie urmate în întregime și de preoții bisericii noastre.

Ele sunt următoarele:

1. Să se scoată din biserici toate cununile uscate, din flori naturale sau artificiale, cari ard ca niște materii explozibile.

2. Să nu se mai permită așezarea în biserici a unor asemenea cununi.

3. De asemenea să se ia, cu tactul cerut de sensibilitatea donatorilor, măsuri să nu se mai atârne de catapetezma altarelor prosoape, pânzeturii de tul ș. a. cari acoper sfintele icoane și cari sunt tot așa de inflamabile ca și cununile.

4. Credincioșii să fie instruiți și convingși că este un hiperzel de a folosi mai multe lumini decât admite spațiul bisericii și starea sanitară a aerului, cari nu odată se umplu de veninul parafinei. Iar cine umblă cu lumânare aprinsă în biserici să fie totdeauna cu deosebită grijă, spre a se incunjură orice primejdie.

5. În fine, la clădirea unei biserici să se facă ușă largă, ori chiar mai multe, acolo unde arhitectura admite.

* * *

azi, în acest chip predicăm acolo, în cele trei biserici, română, maghiară și săsească, religionea dragostei.

Dar, în pădurile din Posmuș în vreme de toamnă băteau vânturi reci. Organismul slab al protopopului român, înfierbântat în cursul muncii n'a suportat atâtea oboseli, s'a îmbolnăvit de pneumonie, și, în boala aceasta, în curând și-a dat sfârșitul.

Profund îndurerăți, am îngropat pe cel ce a fost jertfa unei vocațiuni nobile. La îngropăciune s'a adunat ținutul întreg. Domnii maghiari, domnii sași, domnii români și împreună cu dânșii cele trei popoare încunjurau profund mișcați sicriul. Sunetele fanfarelor săsești și plânsul vioarelor lăutarilor au dat expresiune profunde dureri obștești. Deasupra sicriului, după obiceiul românesc s'au împărțit lumânări oaspeților prezenți. Aceste lumânări, în Lunea următoare, înainte de începerea distracțiilor, le-am aprins și ne-am rugat cu toții pentru sufletul prietenului nostru dispărut. Am repetat această ceremonie pioasă, din săptămână în săptămână, până când s'a stins și cea din urmă pâlpăire a lumânărilor. Românii din împrejurimi povestiau mișcați de felul, cum jlesc domnii maghiari și sași pe protopopul român. Iar noi, de fapt am jelit cu jale profundă și adevărată pe bărbatul drept, care fusese prietenul fraților săi și cetățean fidel al neamului său.

De atunci, vai, câte s'au năruit și câte de toate va trebui să reclădim, pentruca să răsune din nou în plină armonie clopotele noastre!

Tot apropo de această nenorocire face și d. N. Iorga într'un număr recent din „Neamul Românesc“, următoarele constatări vrednice de a fi reținute:

„Eu îmi petrec zilele cercetând bisericile, până la cele mai mărunte, dela un colț la altul și, afară de rari excepții, ... mă speriu de ce văd. Nici-o ordine, nici-o grijă de curățenie, chiar unde preotul e bun. Ce nu zace prin colțuri: cununile morților cari au murit de mult, sfînșoace vechi de ani de zile, cărți mucedate cari ar sta mai bine la Academie, covoare rupte, pomelnice din altă generație. După câte o slujbă mare, o săptămână rămâne gunoiul.

„Lumea vine la biserică cu haină curată și suflet curat ca să vadă așa ceva? Și iată, că grozăvii ca ceea de astăzi se pot petrece. Căci cele mai mari nenorociri ale acestui neam vin din acea neglijență, care-i strică toate însușirile bune.

„Ne vom îndrepta oare?“

Din atribuțiile directorilor regionali. În sensul deciziei ministerului instrucțiunii și al cultelor, prin care se stabilesc în mod definitiv și precis atribuțiile directorilor regionali, acestea sunt următoarele*):

1. *In general:*

A numi și înainta personalul serviciului ministerial al instrucțiunii publice și al cultelor până la gradul de șef de birou inclusiv.

A transfera funcționarii administrativi dela o localitate la alta, în circumscripția sa, în interes de serviciu, sau după cerere.

(Numirile, înaintările și transferările se vor face cu respectarea dispozițiilor legii și statutului funcționarilor publici și a regulamentului de aplicare al legii).

A acorda concediu tuturor funcționarilor administrativi din circumscripțiunea aceluia directorat și a aplica pedepsele disciplinare prevăzute la punctele 1 și 2 ale art. 51 din acea lege.

2. *Pentru învățământul secundar, normal, seminarial și profesional al Statului:**)*

A semna diplomele de bacalaureat, de absolvire a școalelor normale și seminariilor (e vorba de cele ortodoxe cu caracter secundar), a școalelor comerciale gr. II și a școalelor profesionale gr. I și II, meserii și menaj.

A aproba dispensă de vrâstă pentru elevi. A aproba trecerea elevilor dela un liceu la altul în cursul anului, în condițiile regulamentului.

A face detașări în interiorul regiunii, afară de cei din capitală. A acorda concedii până la 6 luni într'un an, pentru boală și interese familiare, fără plată.

A aplica pedepse, observații, avertismentul confidențial și public, amendă până la 10 zile.

A elimina elevii din școală pe un an.

A ordona șalariile și indemnizațiile șefilor de servicii.

A distribui cercetările între inspectorii regiunii, după competență. A rezolva cele ce intră în competența sa și a înainta celelalte ministerului.

A aproba proiectul de buget și a-l trimite ministerului.

A aproba excursiile în țară mai mari de 10 zile.

3. *Pentru culte și arte:*

A ordona inspecții și anchete pentru instituțiile și funcționarii pendinte de culte și arte conform legilor organice.

*) Dăm din ele — după »Revista generală a învățământului« (Nr. 2, Februarie) — numai pe celea de ordin general și cari privesc și institutele de învățământ ale bisericii noastre.

**) Atribuțiile acestea se aplică, mutatis mutandis, și la școlile noastre din Blaj, Beiuș etc. reglementate prin cunoscuta lege specială.

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. Aloisiu Șimon paroh la Iernuteni, iar pe pâr. Ioan Oros adm. parohial la Bradu.

DI N. Iorga doctor de Oxford. Săptămâna trecută a plecat la Oxford d. prof. N. Iorga, pentru a participa — după obicei — personal la solemnitatea introducerii sale în gradul de doctor honoris causa, ce i-s'a conferit din partea celebrei universități de acolo. În drum spre Anglia, d. N. Iorga s'a oprit la Zürich și Berna, unde a fost solicitat să țină câte o conferință la universitățile de acolo. DI Iorga se va înapoia în țară pela mijlocul lui Maiu.

Sfințire de clopote la Ciănalăș.

Dintr'o corespondență mai lungă reținem, ca mica și săraca noastră parohie Ciănalăș din județul Bihor a avut la 21 Aprilie c. o frumoasă serbare bisericească. Atunci s'au binecuvântat, cu fastul cuvenit, două clopote, în valoare de peste 50,000 Lei, cari laudă, în afară de ofertele credincioșilor noștri, și dania marimonioasă de 5000 Lei a Monseniorului Iosif Pop, abate de Săniob, care a ținut să onoreze și cu prezența sa această serbare. Au mai participat la ea d. Gavril Oros, subprefectul județului, d. senator Quintiliu Viciu și alți intelectuali. Sfințirea s'a făcut de un săbor de 5 preoți, în frunte cu pâr. Gh. Cavași, paroh și protopop onorar în Șilindru, lăsând amintiri neșterse în sufletele credincioșilor cucernici ai harnicului preot local, care este pâr. Cornel Cavași. Mult a ajutat la realizarea acestui gând d. Ernest Lukács, proprietar, și alți credincioși de ritul latin, cărora li-se aduce și pe această cale mulțumită frățescă.

Locale. Dumineca viitoare a Slăbănogului, va predica în catedrală pâr. Dr. Augustin Tatar, profesor la Academia de teologie.

— La 23 Aprilie c. s'a ținut *adunarea generală a Reuniunii meseriașilor și comercianților români din Blaj*, condusă de președintele ei, prof. Dr. C. Suci. Rapoartele asupra gestiunii ultimului an au putut să încreste o activitate din cele mai mângăitoare și bunul mers al societății — ajunsă acum câțiva ani, pe urma discordiilor introduse în ea de câțiva neastâmpărași, pe marginea destrămării —, dovedește că noua conducere a reușit s'o readucă în vechea alvie, săpată de străduințele neobosite a celui ce a fost pentru ea mult regretatul profesor Gavril Precup.

— Măine, Duminecă, la orele 10:30 (după sf. liturghie din catedrală) se va ținea *adunarea generală a Casinei române*, la care comitetul invitat și pe această cale pe toți membri ei.

AGRU la Baia-mare. Cu mare însuflețire s'a constituit la 24 Aprilie c. organizația locală a AGRU-lui din Baia-mare, alegând în fruntea ei pe inimosul avocat: deputatul Dr. Gavril Osian. Adunarea de constituire s'a ținut în sala teatrului orășenesc, unde președintele central d. Dr. Valer Pop și secretarul general al asociației (d. Dr. Aug. Popa) veniți anume pentru această adunare au știut să însuflețească atât de mult asistența, încât imediat s'au înscris peste 200 membri din toate părțile societății. În fruntea tuturor a premers cu pilda, în adevăr grăitoare, pâr. Alexandru Breban, care s'a înscris membru fondator cu o sumă de 25,000 Lei.

Jubileul Liceului „Majláth“ din Alba-Iulia. Înființat la 1579, din partea principelui ardelean Ștefan Báthory, liceul romano-catolic din Alba-Iulia — numit acum liceul »Majláth« — împlinește anul acesta 350 ani de existență și mănoasă activitate. De prilejul acesta se aranjează mâine, în 4 Maiu, frumoase serbări de comemorare, menite a ridica în fața întregii țări vechimea acestui liceu, din luminaile

căruia s'au adăpat destul de mulți (intr'un timp până la vre-o 20% a elevilor) și dintre intelectualii neamului nostru. La aceste serbări — în al căror program figurează un serviciu divin de mulțumită, o ședință solemnă, exerciții gimnastice și o serată festivă — va participa și o delegație a liceului nostru din Blaj, ducând celui mai vechiu liceu maghiar dela noi urările frățesti ale celui mai vechiu liceu român din țară.

Pentru acei cari muncesc cu zor, să ia Ovomaltine, care întărește mușchii și nervii.

Un congres al profesorilor secundari. În zilele de 24—5 Aprilie c. s'a ținut la Turnu-Severin adunarea generală a asociației profesorilor secundari din țară. Și de astădată problema de căpetenie a congresului a fost aceea a salarizării, în adevăr insuficiente, dar s'au discutat cu multă competență și toate celelalte probleme curente privind învățământul secundar. O moțiune primită cu unanimitate a fixat, la urmă, hotărârile menite a fi supuse aprecierii forurilor școlare mai înalte.

Ateneul popular Tătărași din Iași a împlinit 10 ani. Duminica trecută în 27 Aprilie c. s'a serbat, cu o largă participare, a tuturor societăților culturale din țară, jubileul de zece ani a Ateneului popular »Tătărași« din capitala Moldovei. Munca frumoasă a acestei asociații culturale, conduse de inimosul profesor C. V. Ifrim, e cunoscută, din turneele ce-a întreprins, și pela noi, participând și noi sufletește la bucuria jubilară a fraților ieșeni. Omagiul Blajului a fost transmis la Iași printr'o frumoasă adresă ce li-s'a adresat din partea I. Preasfinției Sale pâr. mitropolit Vasile.

LA COPIII ÎN DESVOLTARE, la copii și adulți slabi, în loc de untură de pește Jemaltul în formă de praf e un deliciu. — Prețul unei cutii lei 77.

† **Maiorul Vasile Popa**, un inimos fiu al bisericii noastre, originar din Dumbrău — unde a făcut foarte mult pentru luminarea conșătenilor săi —, s'a stins la 1 Maiu c. în anul 77 al vieții. Moare la Aiud, unde s'a retras în ultimul timp, lăsând cele mai vii regrete în sufletul tuturor, cari l-au cunoscut și iubit. — Odihnească în pace!

† **Văd. Carolina Codarcea n. Sabo**, o mătușă a directorului nostru, s'a stins în 25 Aprilie c. la vârstă de 76 ani. În mormântarea i-s'a făcut la Cluj, unde a trăit în timpul din urmă. O deplâng numeroase rudeni. — Odihnească în pace!

ÎNAINTE DE A PLECA de acasă luați o pastilă Anacot ca să scăpați de neplăcerile intemperțiilor. — Prețul unei fiole lei 37.

Telefonul „Unirii“

T. Poienița. În afară de autoritatea bisericească competentă nime nu poate dispune ceva în biserica noastră. Ordinele ce Vi-se trimit deci de pela prefecturi, ori de aiurea, pentru diferite colecte, nu Vă obligă. Asta nu înseamnă însă, că nu ați putea sprijini cutare mișcare, în cazurile când conștiința preoțească Vă spune, că ea nu contravine dispozițiilor bisericești în vigoare.

P. Târgu-Mureș. Chestiunea de care ne scrieți nu este încă aranjată definitiv și pentru toată țara. Dispozițiile referitoare ale legii cultelor n'au încă, decât într'o foarte mică parte (cea referitoare la treceri), tătcul autentic și obligator al Regulamentului de aplicare a legii. Există totuși anume dispoziții concrete ale diferitelor autorități, reglementând — mai mult, ori mai puțin acceptabil din punctul nostru de vedere —, participarea funcționarilor și a militarilor la serviciile divine. Acestea nu privesc însă decât serbătorile oficiale, lăsându-se pentru alte serbători cea mai deplină libertate de conștiință. Ba, pe cât știm, și în aplicarea dispozițiilor privind serbătorile oficiale se purcede, din ordin, cu toate menajamentele față de ceice nu înțeleg să se tânguiască pe chestii de această natură. Ne miră deci foarte mult, că autoritățile militare (ba, s'ar părea, că și celelalte) dela DVoastră au îndrăznit să îndrume pe sub-

alternii lor, și în serbători neoficiale, la biserica ortodoxă, absolut neînpăcătoare chiar și pentru proprii credincioși. Dar ceace ne miră și mai mult, și ne indignează de-a dreptul, este lipsa de conștiință și demnitate a acestor subalterni, cari n'au știut să-și impună convingerile religioase nici atunci când erau datori și puteau să o facă. AGRU-1 dela Dvoastră avea aici un minunat prilej de manifestare și, dacă n'a făcut-o acum, sperăm că va ști să ia măcar pentru viitor măsurile necesare spre a impune tuturor respectul cuvenit simțului de demnitate și convingerilor religioase ale membrilor săi.

I. Câmpia Turzii. Nu putem decât să Vă felicităm pentru atitudinea corectă, pe care ați avut-o față de bruscarea »dominantă« ce Vi-s'a făcut cu prilejul serbărilor recente aranjate acolo de »industria sârmei«. Că ea fost cerută, ca o condiție sine qua non a participării sale, din partea marelui patron al Băznogilor, este numai în tradiția acestui mărunț potentat, dar că atâți frunțași uniți dela conducerea acestei societăți, în fruntea cu ministrul participant, au putut să admită această injoncțiune, este pentru noi o nouă dovadă că trebuie să lucrăm încă foarte mult pentru a face pe mireni noștri să înțeleagă, că sunt chestiuni și terene, unde nu se admite nici o transacție.

R. Micești. Sumele cuvenite pe primele două luni ale anului au întârziat, după informațiile ce avem, din cauza noilor aranjamente intrate în vigoare la începutul acestui an. Ele au fost însă plătite în preajma Paștilor. Foarte curând se vor plăti și sumele pe Martie și Aprilie pentru cari au și sosit ordinele de plată. Iar începând cu luna Maiu Adm. centrală capitulară sperează să Vă poată plăti întregirile dela stat regulat, lună de lună. Ne mirăm deci f. mult, cum se poate ca Dv. să nu fi primit nici un ban aproape de o jumătate an.

H. Sârbi. Am primit 200 Lei, abonament pe 1927. Binevoii a ne trimite și restanța de 400 Lei pe anii 1928 și 1929.

Chităm abonamentul pe 1929: Dr. G. Sibiu. — Dr. P. Liuzi Călugăra. — Biserica gr. cat. Paroșeni.

Dr. M. Gherla. Confirmăm primirea sumei pe 1000 Lei, în contul abonamentului Dvoastră.

B. Războieni-Cetate. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

Publicațiune

Pădurea bisericii gr. catolice române din Aiudul de sus, jud. Alba, de circa 3'54 ha. estimată, în cincizecimii Lei se va licita, cu oferte închise și verbale la 9 Maiu 1930, în cancelaria parohială, unde condițiunile stau la dispoziția amatorilor.

Aiudul de sus, la 30 Aprilie 1930.

Virgil C. Codarcea
președinte

Samson Fulezan
curator

ALIMENTE

Brânzeturi și alte produse alimentare le puteți plasa pe piața Bucureștilor, cu preț bun, și cu bani gata, prin biroul:

FRAȚII ROTHMANN,
București, Pasajul Majestic 4.

— Telefon: 371/91. —

Distracție folositoare!!

Distracție nobilă!!

Distracție frumoasă!!

Fotografiatul

Orice mașini și toate articolele necesare la fotografiat se pot avea în condițiile cele mai avantajoase la:

P. Kovats Fiii

Magazin pentru articole de fotografiat

Cluj — Piața Unirii 8

Preț-curent se trimite, la cerere, gratis

3-?

Sunt vechi dar bune. pudra crema și săpunul de copii marca HÖFER